

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Маргарита Илиева Тенева
ТУ-София, ИПФ-Сливен

на дисертационен труд за получаване на образователна
и научна степен “доктор”

Автор на дисертационния труд: Гергана Илиева Христова, докторант на самостоятелна подготовка към катедра “Начална училищна педагогика” на Факултета по начална и предучилищна педагогика на СУ „Св. Климент Охридски”.

Тема на дисертационния труд: „Вариативен модел за обучение по геометрия на 9-10 годишни ученици“

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението в детската градина и началното училище по математика и информационни технологии).

Научен ръководител: Габриела Николова Кирова

Становището е изготвено на основание заповед № РД 38-281/02.05.2018 г. на Ректора на СУ “Св. Климент Охридски”. Процедурата по защитата и представените материали и документи са в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на СУ “Св. Климент Охридски”.

1. Актуалност на разработвания проблем

Проблемът, изследван в дисертационния труд е от значение, както за педагогическата теория, така и за педагогическата практика поради следните обстоятелства: математиката е сред осемте ключови компетентности за учене през целия живот; усвояването на знания и умения по геометрия в начална училищна възраст е основна предпоставка за развиена логико-математическата и пространствената интелигентност на ученика; педагогическата практика се нуждае от иновативни вариативни дидактични модели, които да оптимизират процеса на обучение.

2. Характеристика, анализ и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 286 страници, от които основен текст-273 страници. Трудът е структуриран в: увод; пет глави; заключение; библиография и приложения.

Гергана Илиева Христова показва задълбочено познаване на състоянието на изследвания проблем. Теоретичният анализ е направен на базата на 166 източници, от които 109 на кирилица, 39 на латиница и 17 интернет-адреси. Авторът следва собствена изследователска логика и показва добри селективни умения и способност за научна интерпретация на основните проблеми. Анализирани са класически и съвременни теории, концепции и резултати от научни изследвания по темата на дисертационния труд. Проучванията са задълбочени и са съпроводени с обобщения и изводи.

Авторът очертава ясно концептуалната рамка на изследването като дефинира точно обекта, предмета, хипотезата, целта, задачите, методите, целевата група и етапите на изследването. Методите на изследване са подбрани в съответствие с поставените цели. Основно място сред тях заема педагогическият експеримент. Като допълнителни методи се използват: теоретичен анализ; анализ на учебно съдържание; анкетиране; моделиране; наблюдение; математико-статистически методи. Методиката на изследването съответства на дефинираните цели, задачи и постигнатите приноси. Направен е прецизен количествен и качествен анализ на резултатите от изследването. Всички резултати от изследването са онагледени с картини, таблици, графики и хистограми.

В дисертационния труд могат да се открият всички равнища на изследователския процес:

На теоретично равнище се представят научно-теоретичните основания на дисертационното изследване. Прави се задълбочен анализ и синтез. Проследява се историческото развитие на обучението по геометрия и се акцентува върху актуални аспекти на неговите цели, задачи и учебно съдържание. Представят се: идеи и концепции; основни методически насоки за обучението по геометрия в началното училище; начини за формиране на пространствени представи и понятия и за развиване на мисленето и въображението; методиката на обучение по геометрия за трети клас в контекста на съвременната реформа на обучението по математика в началните класове. Прави се сравнителен анализ на геометричното съдържание на учебниците по математика за трети клас в България, Русия, Украйна, Германия, Гърция, Франция и САЩ.

На концептуално равнище се очертава теоретичната рамка на изследването и се описват методологията и параметрите на изследването. Авторът разработва концептуален вариативен модел за обучение по геометрия на 9-10 годишни ученици, чиято структура включва: цел, съдържание, средства, методи, форми на обучение и диагностика на постиженията.

На емпирично равнище се провежда експериментално обучение и емпирично изследване. Създаденият от автора вариативен модел се апробира като експериментално обучение в пет начални училища в страната. Емпиричното изследване обхваща 299 ученици (150 от контролна и 149 от експерименталната група) и 79 действащи начални учители от осем български училища. Направен е обстоен количествен и качествен анализ на резултатите от изследването.

На проспективно равнище се изтъква значимостта на проведените изследвания и се предлагат конкретни мерки за оптимизиране на процеса на обучението по геометрия на 9-10 годишните ученици.

Дисертационният труд е оформен прецизно в структурно, съдържателно, стилово и техническо отношение. Количественият и качествен анализ на резултатите е направен компетентно, а изводите и заключенията са дефинирани коректно.

3. Преценка на публикациите по дисертационния труд и на автореферата

По темата на дисертацията са направени четири самостоятелни публикации. Две от тях са поместени в електронното списание за наука, култура и образование на ФНПП, една в сборника с доклади на Есенните научни докторантски четения на ФНПП при СУ „Св. Климент Охридски“, една в сборника от материали на XV международна конференция в Банско.

Авторефератът съответства на структурата и съдържанието на дисертационния труд. Приемам изводите, направени в автореферата. Те са обосновани и следват логиката на изложението. Считаю, че те са от значение за образованието по математика (геометрия) в началното училище.

4. Приноси и значимост на дисертационния труд за науката и практиката

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни приноси, които се базират на резултатите от теоретичния анализ и синтез и проведените научни изследвания.

Като приемам приносите, посочени от Гургана Илиева Христова, като най-значими откроявам следните:

- Обстойният сравнителен анализ на учебното съдържание на действащи учебници за трети клас у нас и в чужбина;
- Разработеният и експериментиран в образователната практика вариативен авторски модел;

- Проведеното мащабно емпирично изследване;
- Разработеният и апробиран в практиката диагностичен инструментариум за оценяване на знанията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Приемам дисертацията за самостоятелно и цялостно научно изследване на докторанта Гергана Илиева Христова. Считам, че целта на дисертационния труд е постигната, а резултатите от представеното изследване съдържат научни и приложни приноси.

Като отчитам достойнствата на научния труд, давам своята **положителна оценка** за дисертационния труд на тема: „Вариативен модел за обучение по геометрия на 9-10 годишни ученици“ с автор Гергана Илиева Христова и **предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Гергана Илиева Христова образователната и научна степен “доктор”, в област на висше образование: 1.3. Педагогика на обучението по...(Методика на обучението в детската градина и началното училище по математика и информационни технологии).**

17.07.2018 г.

доц. д-р Маргарита Тенева